

TBMM
YEŞİLLER VE SOL GELECEK PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 1163
Tarih : 21.07.2023

10/160

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Cezaevlerinde yaşam hakkı ihlalleri yoğun bir şekilde yaşanmaya devam etmektedir. İnfaz yakmalar, tahliye edilmeyen hasta mahpuslar, sürgün cezaları, keyfi disiplin cezaları ve daha birçok insan hakkı ihlali yüzünden ülke cezaevlerinde tutulan mahpuslar hukuk dışı uygulamalara, baskı ve şiddete maruz kalmaktadırlar. Cezaevlerinde yaşanan hak ihlallerinin tespiti ve incelenmesi amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve bu hususta Anayasa'nın 98'inci İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Necla Demir
Yeşil Sol Parti Ağrı Milletvekili

GEREKÇE

Cezaevlerine konulan mahpuslar, cezaevlerinin insanlık dışı koşulları ile önce sağlıklarından edilmektedirler. Cezaevlerindeki aşırı kalabalık koşuşlar, sağlığa erişim hakkının engellenmesi, tek kişilik nakil araçları, kelepçeli muayene, muayene sonrası ağız içi arama dayatması, revire geç çıkarılma, hastane sevklerinin geç ya da hiç yapılamaması, yetersiz iaşeler, ısıtılmayan ve havalandırılmayan koşuşlar, cezaevlerinde yeterli doktor ve sağlık personeli bulundurulmaması, diyet yemeklerinin verilmemesi, temiz suya erişimde yaşanan problemler, atak geçirmesi riski yüksek ve kendi ihtiyaçlarını karşılayamayan mahpusların tek kişilik yerlerde tutulması gibi uygulamalar sebebiyle de hastalıkları tedavi edilemez boyutlara varmaktadır.

Ağır hasta olan mahpuslar, tüm başvurulara rağmen, başvuru süreçleri sürüncemede bırakılarak ve tıp etiğine uygun olmayan, bilimsel ölçütlerden yoksun Adli Tıp Kurumu raporları gerekçe gösterilerek tahliye edilmemekte, yaşam hakları ihlal edilmektedir. ATK'nin cezaevinde kalamaz raporu verdiği hasta mahpuslar da yasadaki "toplum güvenliği" düzenlemesi sebebiyle emniyet müdürlüklerinin yazdığı raporlar yüzünden ölüme terk edilmektedir. Ayrıca, Cezaevi İdare Gözlem Kurulu kendini mahkeme yerine koyarak infazını tamamlayan 200 mahpusun tahliyesini engellediği tespit edilmiştir.

Hastalıkları son aşamaya gelen ve kaçınılmaz olarak ölümlle sonuçlanacağı beklenen "terminal dönem" hastaları olarak nitelenebilecek durumda olan kimi mahpuslar infazlarının ertelenmesi uygulamaları için ölümlerinin beklendiği maalesef ki acı bir gerçek olarak önümüzde durmaktadır. STK'ların açıkladıkları raporlara göre cezaevlerinde 504'ü ağır olmak üzere 1605 hasta mahpus bulunmaktadır. Bu rakamlar tespit edilebilen rakamlar olup gerçek sayı bunun çok daha üzerindedir.

Cezaevlerinde yaşam hakkı ihlallerini gündeme getiren bir diğer olgu da mahpusların yaşamlarına son vermesidir. Yaşamını intihar etmek suretiyle sonlandırdığı iddia edilen mahpuslar cezaevinin hukuk dışı uygulamaları yüzünden intihara sürüklenmektedirler. Ayrıca cezaevlerinde şüpheli şekilde yaşamını yitiren ya da intihar ettiği iddia edilen mahpusların çoğu hukuka aykırı şekilde tek başına hücrede tutulan mahpuslardan oluşmaktadır.

Cezaevlerindeki hak ihlalleri sebebiyle mahpuslar sık sık açlık grevine girmektedirler. řu an Kırıkkale Cezaevi'nde devam eden açlık grevi bulunmaktadır. Bu grevlerin son bulması için mahpusların insani talepleri mutlaka karşılanmalıdır.

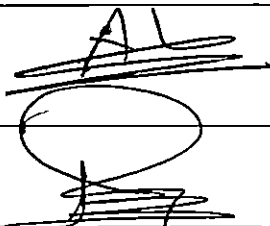
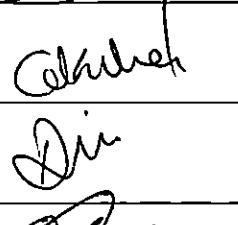
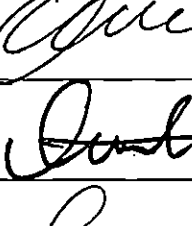
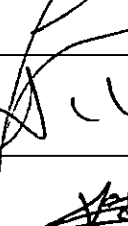
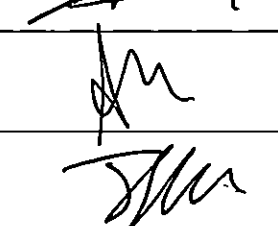
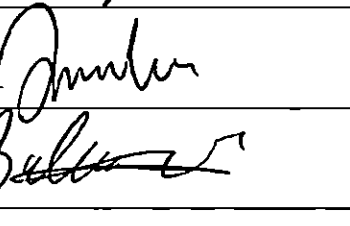
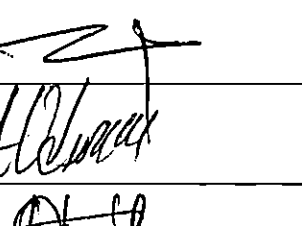
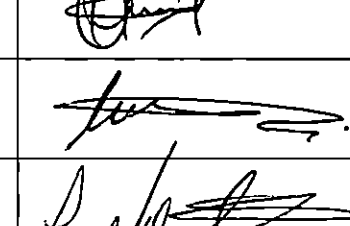
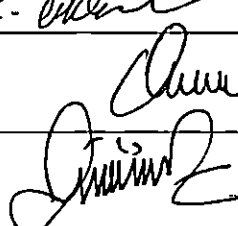
Cezaevlerinde yaşanan hak ihlalleri aşğıdaki şekildedir;

- Çıplak arama,
- Mektuplara, kurumlara gönderilen, dilekçelere, yazılara el konulması, dilekçelerin muhataplarına ulaştırılmaması, dilekçe yazarlara dair tutanak tutularak disiplin soruşturması başlatılması,
- Keyfi disiplin soruşturmaları ve disiplin cezaları verilmesi,

- Kitap, dergi, gazete gibi yayınların verilmemesi, bazı yayınlara yasak uygulanması, bazı kanalların izletilmemesi,
- Keyfi ayakkabı araması dayatılması,
- Havalandırmaların üstünün de tel örgü ile kapatılması, kafes sistemi,
- Koğuş değişikliği taleplerinin reddedilmesi,
- Koğuş baskınları,
- Mahpusların özel eşyalarına el konulması,
- Açık görüşe gelen kişi sayısının sınırlandırılması,
- Spor, sohbet gibi hakların kullandırılmaması,
- Kütüphaneden faydalandırılmaması.
- Ayakta sayım dayatması,
- Ters kelepçe uygulaması,
- Sayım ve telefon görüşmelerinde askeri tekmil ve askeri nizam dayatması, karşıt görüşlü mahpusların aynı ring aracılığıyla hastane ve mahkemeye götürülmesi ve bu sırasında yaşanan nefret saldırıları,
- Sürgün sevk, yine bazı hapisanelerde mahpusların özel alanlarını da görececek biçimde kameraların konulması,
- Havalandırmalarda kafes uygulaması,
- Elektrik faturalarının oldukça yüksek oluşu,
- Kantin fiyatlarının fahiş oluşu ve mahpusların kendi eşyaları verilmemek suretiyle kantinden alışveriş dayatması,
- Mahpusların ailelerinden uzak cezaevlerinde kalıyor oluşu,
- Hijyen imkanlarının olmayışı,
- Ailelere yüklenen ve icra yolu ile alınan iâşe bedeli uygulaması,
- İlaçların zamanında temin edilmemesi,
- Kürtçe mektuplara izin verilmemesi,
- Görüşçüsü Kürtçe konuştuğu için mahpusun cezalandırılması,
- İç mektupların geç verilmesi,
- Aramalar esnasında odaların dağıtılması,
- Meclis TV'nin kanal listelerinden silinmesi,

- Kitap sınırlaması,
- Siyasi mahpusların görüntülü telefon görüş hakkını kullanamaması,
- Annesi ile birlikte cezaevinde kalan çocukların maruz kaldığı ihlaller şeklinde özetlenebilir.

Cezaevlerinde yaşanan hak ihlallerinin tespiti ve incelenmesi amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve bu hususta Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

1	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
2	SERHAT EREN	DİYARBAKIR	
3	GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	KARS	
4	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
5	GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT	VAN	
6	NEVROZ UYSAL ASLAN	ŞIRNAK	
7	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
8	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
9	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	
12	GÜLDEREN VARLI	VAN	
13	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
14	YILMAZ HUN	IĞDIR	
15	ZEYNEP ODUNCU	BATMAN	
16	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
17	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
18	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	